

«Баланың дарынын қалай анықтау керек»

атты ата-аналарға арналған кеңес

Психологтар, педагогтар, педиатрлар және түрлі секциялардың жетекшілері барлық балалардың ақылды немесе ең болмағанда өте талантты екенін айтады. Бірақ ата-аналар баланың қабілеттері мен қабілеттерін дер кезінде байқап қана қоймай, оларды дамыту үшін қаншалықты талантты болу керек!

Талант - мәдениетті дамыту тұрғысынан маңызды шығармашылық жетістіктерде көрініс табатын қабілеттерді дамытудың жоғары деңгейі. Әр салада талант әр уақытта пайда болуы мүмкін. Мысалы, музыка, сурет салу, математика, лингвистикада ол әдетте ерте жастан көрінеді, ал әдеби, ғылыми немесе ұйымдастырушылық салаларда талант неғұрлым кеш жастан көрінеді.

Музыкалық қабілеттердің болуы туралы, егер бала:

- ырғаққа және әуенге өте тез және оңай жауап береді, оларды мұқият тыңдайды, оларды оңай есте сақтайды;

- музыка мен музыкалық жазбаларды ұнатады, әрқашан музыка тыңдауға болатын жерге ұмтылады;

- әндерді орындауға салады.

Кейбір қабілеттер ерте пайда болады, ал басқалары үшін уақыт қажет. Мысалы, музыкалық, көркемдік және спорттық қабілеттер ерте анықталуы мүмкін.

Әдеби қабілеттерді көрсету үшін кейде өз мерзімі мен белгілі бір өмірлік тәжірибесі қажет. Егер ол өзін жас дарын ретінде көрсетпесе, баланы қабілетсіз деп жариялауға асықпайық, өйткені қабілеттілік - гүл сияқты. Кейбіреулері ерте көктемде, ал кейбіреулері жаздың соңында ғана гүлденеді. Мамандардың айтуынша, балалардың тек 10-15% -ында ғана айқын білінетін бейімділік пен тұрақты қызығушылық ерте жастан (3-5 жасқа дейін) байқалады. Бірақ ерте жастан белгілі бір игіліктер мен бейімділіктерді көруге болады. Сүйікті ата-аналардың борышы - оларды байқап, дамыту. Оны қалай істеу керек? Бақылау арқылы! Ерте жаста баланың қабілетін анықтау процесі негізінен ата-анасының және жақын маңайының мойнына түседі, өйткені баланы оның отбасы мүшелерінен жақсы ешкім білмейді. Баланы бақылай отырып, ата-аналар ортақ түсінік жасай алады.

Бұл адамның белгілі бір қызметке таңдаулы бағытталуы. Бейімділіктің негізінде - қандай да бір қызметке деген терең тұрақты қажеттілік, осы қызметке байланысты іскерлік пен дағдыларды жетілдіруге ұмтылу. Бейімділіктің пайда болуы, әдетте, тиісті қабілеттердің дамуының алғышарты болып табылады.

Баланың не істегенін ұнататынына, ересектерде не туралы қызығушылық танытатынына баса назар аудара отырып, баланың дарыны қай салада ашыла бастайтынын бақылауға болады.

Соңында ата-аналардың баланың не істейтініне деген қызығушылығы да маңызды екенін айтқым келеді. Сәби бір нәрсемен айналысады, себебі ол оны ұнатады. Бірақ егер ересек адам оның ісіне түсінбеушілікпен немесе немқұрайлықпен қарайтын болса, баланың сүйікті ісіне қызығушылығы тез жойылуы мүмкін. Керісінше, егер жақын маңайдағы адамдар баланы қолдап, ынталандырса, онда оның қабілеттері тез дамиды және тіпті дарынға айналуы мүмкін!